

Учреждение «Государственный архив
общественных объединений
Могилевской области»

Проект «Белорусские женщины-яркие судьбы»

Федосенко Агафья Ивановна

Виртуальная выставка посвящена депутату Верховного
Совета БССР первого созыва

Федосенко Агафья Ивановна

Федосенко (Паловик) Агафья Ивановна родилась 2 февраля 1897 года в деревне Паходовичи, Веремеевского сельсовета, Чериковского района в семье простых крестьян. Отец до революции занимался земледелием. На семью из 6-ти душ имел 2 десятины земли, одного коня и одну корову. Ее отца, Паловика Ивана, знали во всей округе, как хорошего портного. Он шил зимнюю одежду (шубы, пиджаки и другое) и продавал их в соседних деревнях. До 1911 года Агафья жила с родителями. Так как семья жила очень бедно Агафья вынуждена была рано начать зарабатывать на хлеб. В 13 лет начала работать батрачкой у зажиточных торговцев. Она работала помощницей по дому (пряла пряжу, стирала бельё, мыла полы в комнатах), кухаркой, горничной.

В 1915 году отец купил Агафье билет в Москву и отправил дочку с отцовским благословением найти свое счастье там. В Москве она устроилась на кофейно-шоколадную фабрику чернорабочей, где проработала до января 1918 года. Здесь ее встретила февральская революция, свержением царской власти. Про эти события Агафья вспоминала: «В тот день очень рано на фабрику пришел хозяин, приказал плотно закрыть окна. Потом слышим-песни на улице поют, мы вышли и увидели демонстрантов с флагами и плакатами. Бросили мы работу

БІАГРАФІЧНЫЯ ДАНЫЯ КАНДЫДАТА Ё ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР ФЕДАСЕНКА АГАП'І ІВАНАЎНЫ

ФЕДАСЕНКА Агап'я Іванаўна нарадзілася 2-га лютага 1897 года, у в. Пахадавічы, Верамееўскага сельсовета, Чэрыкаўскага раёна. Бацька яе да рэвалюцыі займаўся земляробствам. На сям'ю з 6-ці душ меў зямлі 2 дзесяціны, аднаго каня і адну карову.

Бацька Федасенка дапаўняў мізэрныя прыбыткі ад зямлі работай на найму. Ён абслугоўваў суседнія вёскі па пашыўцы зімняй вопраткі: кажухой, пінжакоў і інш. Пасля рэвалюцыі таксама займаўся земляробствам, меў 4 дзесяціны зямлі. У 1933 годзе ўступілі ў калгас, дзе і працуюць да гэтага часу.

Да 1911 года ФЕДАСЕНКА А. І. жыла ў сям'і бацькі, з 1911 па 1913 г. работала батрачкай у спекулянтаў г. Чэрыкава Евелінскага і Беленькага, а з 1913 па 1915 год батрачкай у памешчыкаў маёнткаў Жытнева і Юдаўка. У 1915 годзе паехала у г. Маскву, дзе работала на кафейна-шакаладнай фабрыцы чорнарабочай да студзеня 1918 г. У 1918 г. прыехала дамоў да бацькоў і работала на сельскай гаспадарцы.

У студзені 1933 г. уступіла ў калгас „БОЛЬШЭВІК“, з 1934 года па сакавік месяц 1937 г. работала брыгадзірам калгаса „Большэвік“, з сакавіка 1937 г. работала старшынёй калгаса.

У 1938 г. была камандзіравана на 3-х месячныя курсы павышэнню кваліфікацыі старшын калгасаў, вучобу скончыла на „выдатна“.

З 1934 г. работала членам Верамееўскага сельсовета.

и пошли. Несколько дней не работали, а потом работа возобновилась, но хозяина фабрики мы больше не видели».

С началом Октябрьской революции Агафья принимает решение вернуться домой к родителям, где до 1933 года работала в сельском хозяйстве.

В январе 1933 года вступила в колхоз «БОЛЬШЕВИК» Веремеевского сельсовета. Работала преданно не щадя сил и за такое отношение к работе ее назначили в 1934 году бригадиром колхоза. Три года до 8 марта 1937 года Агафья Ивановна исполняла обязанности бригадира в своем колхозе, отлично справлялась с ними и за это была избрана председателем колхоза.

В 1938 году районные организации направили Агафью Ивановну на 3-х месячные курсы повышения квалификации председателей колхозов. Малограмотная она рьяно взялась за учебу, так рьяно, как бралась за выполнение любого задания партии и советской власти, старательно вникала во все мелочи, обращалась за помощью к старшим товарищам, к преподавателям. И не случайно - учебу она закончила на «отлично».

Агафья Ивановна систематически работала над повышением своей квалификации. Пройдя большую жизненную школу, перенеся все тяжести эксплуатации, тяжелой жизни в детстве, она все силы отдавала ради счастья своих близких, односельчан, о котором мечтала с детства. («Соцыялістычная перамога» № 56 от 14.04.1938 г.)

В мае 1938 года в зале заседаний Чериковского районного исполнительного комитета состоялось предвыборное окружное собрание представителей рабочих, служащих и студентов г. Черикова, колхозников Речицкого, Холмянского, Вепринского, Зябенского и Ушаковского сельских советов, на котором единогласно было принято решение о выдвижении кандидатом в депутаты Верховного Совета БССР по Чериковской городской избирательной округе председателя колхоза «Большевик», Веремеевского сельсовета **тов. ФЕДОСЕНКО АГАФЬЮ ИВАНОВНУ**, горячую патриотку советской родины, отличного руководителя сельского хозяйства.

ЧЭРЫКАЎСКАЯ ГАРАДСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКРУГА

ПЕРАДВЫБАРЧАЯ АКРУГОВАЯ НАРАДА ПРАДСТАЎНІКОЎ РАБОЧЫХ, СЛУЖАЧЫХ І СТУДЭНТАЎ Г. ЧЭРЫКАВА, КАЛГАСА КАЎ КАЛГАСАУ ГОРСОВЕТА, РЭЧЫЦКАГА, ХАЛМЯНСКАГА, ВЕПРЫНСКАГА, ЗЯБЕНСКАГА І УШАКОЎСКАГА СЕЛЬСОВЕТАЎ АДНАДУШНА ВЫЛУЧЫЛА КАНДЫДАТАМІ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР ГВНЯ ЧАЛАВЕЦТВА ПРАВАДЫРА ПРАЦОЎНЫХ І ЛЕПШАГА ДРУГА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

таварыша ІОСІФА ВІСАРЫЕНАВІЧА СТАЛІНА
і яго баявых саратнікаў

таварышоў МОЛАТАВА, КАГАНОВІЧА, ВАРАШЫЛАВА, ЕЖОВА, КАЛІНІНА, АНДРЭВА, КАСІОРА, ЧУБАРА, МІКАЯНА, ЖДАНАВА, ТТ. ВОЛКАВА, ЛЕВІЦКАГА, БЕРМАНА, НАТАЛЕВІЧА, КАВАЛЕВА

і старшыню калгаса „БОЛЬШЭВІК“, Веремееўскага сельсовета,
таварыша Агап'ю Іванаўну ФЕДАСЕНКА

Роўна к двум гадзінам дня зала пасяджэнняў РВК была запоўнена прадстаўнікамі грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных горада, Рэчыцкага, Вепрынскага, Халмянскага, Зябенскага і Ушакоўскага сельсоветаў.
Сход адкрыў начальнік групы землеўпарадкавальцаў тав. Кухта. Вступілі з прапановамі: прапановамі т.т. Паданік, калгаснік калгаса „6-ты з'езд Советам“, работнік райфінадзела Черыкаў, работнік пракуратуры Мельнікаў, дырэктар школы камбайнераў Еленевіч, сакратар РК КП(б)В Ветроў, калгасніца калгаса „Чырвоны Сормавец“ Швэлевна, сакратар РК КСМ Ашаровіч і студэнт ветэхнікума Філімоенка.
Усе вступілі з пачуццямі глыбокай радасці і гордасці вылучылі першым кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР гвня і правадыра працоўных, тварца новай Канстытуцыі, бязмежна любімага тавары-

ша Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна, а таксама яго баявых і верных саратнікаў т.т. **Молатава, Кагановіча, Варашылава, Калініна, Андрэва, Касіора, Чубара, Мікаяна, Жданава, Ежова**. Упамінаючы імя вышэйга правадыра таварыша Сталіна, выклікала бурныя працяжныя апладысменты і вострыя сэрца. Горача апладэчвалі ўдзельнікі нарады верным саратнікам таварыша Сталіна таварышам Молатаву, Кагановічу, Варашылаву, Андрэву, Калініну, Касіору, Чубару, Мікаяну, Жданаву і Ежову.
Аднадушна нарада падтрымала прапанову тав. Черыкава аб вылучэнні кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР па Черыкаўскай гарадской выбарчай акрузе сакратароў ЦК КП(б)В т.т. **Волкава, Левіцкага і т.т. Бермана, Наталевіча**.
Нарада аднадушна падтрымала прапанову таварышам Фабрыканта, Мельнікава і др. аб вылучэн-

ні кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР па Черыкаўскай гарадской выбарчай акрузе старшыню калгаса „Большэвік“, Веремееўскага сельсовета, тав. **Федасенка Агап'ю Іванаўну**, палкую патрыётку савецкай радзімы, датаага кіраўніка сельскай гаспадаркі і ініцыятарку арганізацыі зарэгістраванага таварыства „Федасенка для балатыроўні па Черыкаўскай гарадской выбарчай акрузе.“
Перадвыбарчая нарада ўпаўнаважаных прамдскіх арганізацый і таварыстваў працоўных ператварылася ў магутную дэманстрацыю гарачай любові і адданасці савецкай радзіме, большэвіцкай партыі, ураду і таварышу Сталіну. Яна з'яўляецца выразным маральнага і палітычнага адзіства працоўных гарадской выбарчай акругі і ўсяго савецкага народа, выражэннем моцнасці і непарушаюці блока камуністы і беспартыйных.

«Соцыялістычная перамога» № 77 от 22.05.1938 г.

Чэрыкаўская гарадская выбарчая акруга

РАБОТНИКІ СПАЖЫВЕЦКАЙ КААПЕРАЦЫІ ЧЭРЫКАЎСКАГА РАЁНА НА ПЕРАДВЫБАРЧЫМ СХОДЗЕ ВЫЛУЧЫЛІ КАНДЫДАТАМ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР СТАРШЫНЮ КАЛГАСА „БОЛЬШЭВІК“

Тав. Агап'ю Іванаўну ФЕДАСЕНКА.

3 пастановы перадвыбарчага схода рабочых і служачых спажывецкай кааперацыі Чэрыкаўскага раёна ад 19 мая 1938 г.

Абмеркаваўшы пытанне аб вылучэнні кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР па Чэрыкаўскай гарадской выбарчай акрузе, агульны сход рабочых і служачых спажывецкай кааперацыі аднадушна **пастанаўляе:**

1. Вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад рабочых, служачых спажывецкай кааперацыі Чэрыкаўскага раёна верную дачку радзімы, старшыню калгаса „Большэвік“, Веремееўскага сельсовета, Чэрыкаўскага раёна, тав. **Федасенка Агап'ю Іванаўну**—1896 года нараджэння, беспартыйная, пражывае ў калгасе „Большэвік“, Веремееўскага сельсовета.
2. Агульны сход работнікаў спажывецкай кааперацыі просіць тав. **Федасенка Агап'ю Іванаўну** даць сваю згоду балатыравацца ў дэпутаты Вярхоўнага Совета Беларускай ССР па Чэрыкаўскай гарадской выбарчай акрузе.

«Соцыялістычная перамога» № 78 от 24.05.1938 г.

Постановлением окружной избирательной комиссии Чериковского городского избирательного округа № 120 по выборам в Верховный Совет БССР рассмотрены поступившие документы на кандидата в депутаты Федосенко Агафью Ивановну, выдвинутую собраниями рабочих, на которых присутствовало 850 человек, и зарегистрированы для баллотирования в депутаты.

ВЫБАРШЧЫКАМ ЧЭРЫКАЎСКОЙ ГАРАДСКОЙ ВЫБАРЧАЙ АКРУГІ

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ!

З вялікай радасцю і хваляваннем прачытала я Ваша пісьмо, у якім Вы просіце мяне балатыравацца на Чэрыкаўскай гарадской выбарчай акрузе у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

Я вельмі кранута Вашым давер'ем. Няма слоў, каб выразіць маю ўдзячнасць за вялікі гонар, які Вы аказваеце мне.

Я даю сваю згоду балатыравацца на гарадской выбарчай акрузе і запэўняю Вас, што аддам усе свае сілы і веды, каб апраўдаць гэта вялікае давер'е і чэсць.

Няхай жыве Комуністычная партыя большэвікоў!

Няхай жыве правядыр працоўных, наш друг і настаўнік таварыш **СТАЛІН!**

ФЕДАСЕНКА Агап'я Іванаўна.

«Соцыялістычная перамога» № 80 от 27.05.1938 г.

ПАСТАНОВА

АКРУГОВАЙ ВЫБАРЧАЙ КАМІСІІ ЧЭРЫКАЎСКОЙ
ГАРАДСКОЙ ВЫБАРЧАЙ АКРУГІ № 120 ПА ВЫБАР
У ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ БЕЛАРУСКОЙ ССР АБ РЭГ
СТРАЦЫ КАНДЫДАТА У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНА
СОВЕТА БЕЛАРУСКОЙ ССР ТАВАРЫША

АГАП'І ІВАНАЎНЫ ФЕДАСЕНКА

Разглядзеўшы наступі-каў калгасаў Рэчыцкага
шыя ў акруговую выбарчую Халмянскага, Зябенскага
камісію дакументы аб выстаў Вепрынскага і Ушакоўскага
ленні кандыдатаў у дэпута сельсоветаў, кандыдатуру
таты Вярхоўнага Савета БССР, дэпутаты Вярхоўнага Савета
акруговая выбарчая камісія, Беларускай ССР т. Агап'і Іва
ўстанавішы поўную адпа наўны Федасенка, 1896 год
веднасць прадстаўленых да нараджэння, беспартыйную
кументаў з арт. арт. 48, 49, старшыню калгаса „Больш
50, 51, 52 „Палажэння аб вы- вік“, Верамееўскага сель
борах у Вярхоўны Совет Бе- вега, пракываючую ў в. Ц
ларускай ССР“, пастанавіла: хадавічы, Верамееўскага сел
совета, Чэрыкаўскага раёна

Па аснове арт. 52 „Пала- На падставе артыкула
жэння аб выбарах у Вярхоў- „Палажэння аб выбарах
ны Совет БССР“ зарэгістра- Вярхоўны Совет БССР“ у
ваць для балатыроўкі ў дэпу- лючыць кандыдатуру
таты Вярхоўнага Савета БССР Федасенка Агап'і Іванаўна
па Чэрыкаўскай гарадской вы- ў выбарчы бюлетэнь па
барчай акрузе № 120 вылуча- рыкаўскай гарадской вы
ную сходамі рабочых, чай акрузе № 120.

Інжынерна-тэхнічных работ- У адпаведнасці з арт.
нікаў і служачых Вусця- лам 56 „Палажэння аб вы
скага спіртзавода, Чэрыкаў- рах у Вярхоўны Совет БССР
скай МТС, рабочых швейнай пастанову апублікаваць
і шавецкай саматужна-пра- ўсеагульнага ведама.

Старшыня акруговай
рамсловых арцелей, курсан- барчай камісіі **Д. Зайцаў**
таў школы камбайнёраў, Нам. старшыні акру
калгаснікаў калгасаў „Чыр- вай выбарчай камісіі
воны Сормавед“ (горсовет) і „13-годдзе Кастрычніка“

(Халмянскі сельсовет), сту- **Д. Альтшу**
дэнтаў і педагогічнага пер- Сакратар **І. Ры**
санала ветэрынарнага тэхні- Члены камісіі: **В. Па**
кума, на якіх прысутнічала **хаў, М. Антонаў, Ц. Па**
850 чалавек і падтрыманую **З. Якушэнка, С. Левіт, Е.**
агульнымі сходамі калгасні- **пачова.**

«Соцыялістычная перамога» № 80 от 27.05.1938 г.

Список кандидатов в депутаты Верховного Совета БССР по Могилевской области

- 4 -

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
118	Пропойск-сельский..	МАРТЕЛОВ Константин Лазаревич.....	КПББ	1905	белор.	секретарь РК	крестьянин	Пропойский РК	д.Россоны Костюковичского района БССР.....
119	Пропойский.....	СКОВОРОДА Алексей Матве евич.....	КПББ	1911	русск.	мл.лейтенант	крестьянин	г.Бобруйск...	Идрицкого р-на Луна Калининская обл. чаро с/с. д. Ильичено...
120	Чериков-городск...	ФЕДОСЕНКО Аграфья Иванов на.....	б/п.	1896	"	пре д.колхоза	крестьянин	к-з "Большевик"	д.Паходовичи Чериковского р-на.....
121	Чериков-сельский...	КАРАСЕВ Иван Никифоро- вич.....	КПББ	1	белор.	Зав. Орпо Обко	крестьянин	ма КПББ.....	
122	Краснополье-сельский	БОБРОВ К ^а сьян Евстифее- вич.....	КПББ	1904	"	Секретарь РК..	крестьянин	Краснопольский РК	д.Папоротная Костюковичского р-на.....
123	Краснопольский....	САВЧЕНКО Мария Кузьми- нична.....	КСМ	1916	"	Бригадир тракторной бригады	колхозница	Краснопольская МТС	д.Малиш, Ямлинского с Краснопольский р-н..
124	Костюковичский...	ЮГАСЕВА Агрипина Иванов- на.....	КСМ	1917	"	Комбайнерка...	работница	Костюковичская МТС	д.Пушкаво Костюковичского района.....
125	Костюковичи-сельский	СОЛБУТИН Василий Тарасо вич.....	КПББ	1894	"	Директор МТС	крестьянин	Забичинская МТС Костюковичский р-н	д. Видуйцы Костюковичского р-на.....
126	Рельниковичский....	НОВИКОВ Самуил Яковле- вич.....	КПББ	1		Прокурор БССР		г. Минск.....	
127	Климовичс.-городск..	ЛЕЩИЛИНА Анна Тимофеевна	д/п.	1913	бел.	свинарка....	с/х. работн.	с/х.Тимоново Климовичского р-го	д.Недведь Чутимельского с/с.Климовичский р-н
128	Милославичский...	СНОСОВ.....							
129	Климовичи-сельский.	ХАРЛАНОВА Вера Филипповна	КПББ	1899	"	секретарь РК	крестьянка	Климовичи РК	д.Слободка Капаткевичского р-на БССР...
130	Хотимский.....	ГУМЕНКОВ Федор Леонтьевич.	б/п.	1897	"	бригадир тракторной бригады	колхозник	Хотимская МТС	д.Борки Хотимский р-н
131	Березинский.....	МАСАНИН Федор Степанович.	канд. КПББ	1912	"	секретарь Обко	служащий	г.Могилев.....	д.Раковщина Мстиславского р-на.....

СЕКРЕТАРЬ МОГИЛЕВСКОГО ОБКОМА КПББ

/РЕПЛИНСКИ./

28 мая 1938 года началась предвыборная агитация за кандидатов в депутаты и встречи избирателей с кандидатами

«Соцыялістычная перамога» № 82 от 01.06.1938 г.

Б У Д З Е М ГАЛАСАВАЦЬ за таварыша ФЕДАСЕНКА

28 мая адбыўся сход выбаршчыкаў 3-га выбарчага участка г. Чэрыва. На сходзе прысутнічала 127 чалавек. Зроблены даклад—выбары ў СССР і ў капіталістычных краінах быў уважліва праслуханы выбаршчыкамі.

У сваіх выступленнях выбаршчыкі запэўнілі, што 26 чэрвеня прыдуць на выбарчы ўчастак і аддадуць свае галасы за кандыдата блока камуністаў і беспартыйных, будуць галасаваць за таварыша Федасенка Агап'ю Іванаўну.

Градовіч.

«Соцыялістычная перамога» № 82 от 01.06.1938 г.

ДА ВЫБАРШЧЫКАЎ ЧЭРЫКАЎСКОЙ ГАРАДСКОЙ ВЫБАРЧАЙ АКРУГІ

Зварот калгаснікаў калгаса „Большэвік“, Верамееўскага с-совета

Мы, калгаснікі калгаса „Большэвік“, Верамееўскага сельсовета, перажываем вялікую радасць, калікае шчасце і поўны гонарам з прычыны таго, што на долю беларускага народа выпала шчасце галасавань за нашага мудрага, любімага правадыра тав. СТА. ПІНА і яго верных саратнікаў тт. Молатава, Кагановіча, Варашылава, Калініна, Андрэева, Мікаяна, Ежова, Жданова.

Беларускі народ ніколі не забудзе вялікую чэсьць, якую аказалі яму наш любімы і мудры Сталін і яго бліжэйшыя саратнікі. Працоўныя Савецкай Беларусі былі і будуць верны да канца справе партыі Леніна—Сталіна, справе любімага вялікага Сталіна.

Мы, калгаснікі калгаса „Большэвік“, з бязмежнай радасцю сустрэлі вестку аб рэгістрацыі нашага старшыню тав. Агап'ю Іванаўну Федасенка кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Чэрыкаўскай гарадской выбарчай акрузе.

Таварыш Агап'я Іванаўна **Федасенка** вырасла ў нашых радах, яна верная дачка нашай любімай сацыялістычнай радзімы, яна да канца аддана справе партыі Леніна—Сталіна.

Мы, калгаснікі калгаса „Большэвік“, цвёрда ўпэўнены ў тым, што тав. Федасенка апраўдае высокае давер'е аказанае ёй народам. Мы ўпэўнены, што яна будзе верна і чэсна служыць нашаму героічнаму савецкаму народу.

Мы заклікаем усіх выбаршчыкаў Чэрыкаўскай гарадской выбарчай акругі галасавань за тав. Федасенка Агап'ю Іванаўну, як палкую патрыётку нашай шчаслівай радзімы.

Мы, калгаснікі калгаса „Большэвік“, ганарымся тым, што ў нашых радах ёсць такія людзі, як Агап'я Іванаўна **Федасенка**.

Яшчэ цяжней згуртуемся вакол вялікай партыі Леніна—Сталіна, вакол вялікага Сталіна. Будзем бязлітасны к ворагам народа, знішчаючы іх, як-бы яны не маскіраваліся. Стаханаўскімі метадамі работы даб'емся высокага Сталінскага ўраджаю, даб'емся яшчэ больш заможнага і культурнага жыцця.

Няхай жыве наш магутны савецкі народ!

Няхай жыве непераможны блок камуністаў і беспартыйных!

Няхай жыве ВКП(б)—перадавы атрад працоўных у іх барацьбе за сацыялізм!

Няхай жыве наш мудры, наш любімы вялікі Сталін!

Па даручэнню схода: **Натульна Ігнат,
Насценіч Іван, Катульна Маланья,
Карнюшчанка, Судзілоўскі.**

*Мы колхозники колхоза «Большевик» с безграничной радостью встретили известие о регистрации нашего председателя тов. **Федосенко Агафьи Ивановны** кандидатом в депутаты Верховного Совета БССР по Чериковской городской избирательной округе. Тов. Федосенко А.И. выросла в наших рядах, она верная дочь нашей любимой социалистической родины, она до конца отдана работе партии Ленина-Сталина. Мы твердо убеждены в том, что тов. Федосенко оправдает высокое доверие оказанное ей народом. Мы уверены, что она будет верно и честно служить нашему героическому советскому народу. Мы гордимся тем, что в наших рядах есть такие люди, как Агафья Ивановна Федосенко.*

3 прамовы тав. Агап'і Іванаўны Федасенка

Таварышы калгаснікі, служачыя і працоўная інтэлігенцыя! Дазвольце вам выказаць ад шчырага сэрца вялікую падзяку за аказанае мне давер'е — вылучэнне кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. (Апладысменты). Пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі, правадыра народа таварыша **Сталіна** беларускі народ дабіўся вялікіх поспехаў на ўсіх участках соцыялістычнага будаўніцтва. Геніі чалавецтва **Ленін і Сталін** вызвалілі нас з пад гнёта капіталістаў. Мы жывём шчасліва і радасна. За гэта я ад імя ўсіх калгаснікаў пчыра дзякую нашаму любімаму **Сталіну**. (Апладысменты).

За сваё жыццё мне прышлося перанесці нямала пакут і крыўды ад эксплуатацый, памешчыкаў. Самі ведаеце, як гэтыя крывапійцы здзекваліся з нас. Працавала ад цямна да цямна, была галоднай. У 1915 годзе я пераехала ў Маскву на кафейна-шакладную фабрыку. Думала знайсці там шчасце. Але шчасце для батракоў нідзе

не было. Толькі Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя зрабіла нас шчаслівымі.

У 1933 годзе я ўступіла ў калгас „Большэвік“ і за адданую добрасумленную работу ў 1934 годзе мяне выбралі брыгадзірам, а ў 1937 годзе старшынёй калгаса. Вясной 1938 года мяне накіравалі на курсы па павышэнню кваліфікацыі старшын калгасаў, якія закончыла на выдатна. (Апладысменты).

3 гады таму назад памёр мой муж. На маім утрыманні засталася 4 дзяцей. Пры капіталістычным ладзе мае дзеці былі б жабракамі, а цяпер яны вучацца, адзеты, сыты, іх будучыня забяспечана, аб іх клопоціцца дзяржава і асабіста тав. **Сталін**.

Таварышы выбаршчыкі! Вы вылучылі мяне сваім кандыдатам у дэпутаты вышэйшай улады БССР. Запэўню вас і клянуся, што не пашкадую сіл і энергіі, а калі патрабуецца і жыцця, каб апраўдаць ваша давер'е.

Няхай жыве наш мудры і любімы **Сталін!** (Бурныя апладысменты).

СУСТРЭЧА ВЫБАРШЧЫКАЎ КАНДЫДАТАМ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР тав. А. І. ФЕДАСЕНКА

Больш 800 выбаршчыкаў Ушакоўскага сельсовета па святочнаму апраўданы сабраліся 3 мая каля зялёнага гаю. Некалькі гарманістаў аспрачваюць сваё прышынства. Кожны з іх сёння імкнецца іграць, як ніколі, удала, шчасліва моладзь заводзіць хараводы... Да трыбуны ўпрыгожанай лозунгамі, сцягамі, партрэтамі вялікага **Сталіна**, членаў Палітбюро ЦК пад'язджае аўтамабільна.

—Прыхала, — хорам пасыпаліся гromкія дзвіжчыя галасы, калгаснікі і служачыя паспешна абступілі трыбуну. Мітынг, прысвечаны сустрэчы кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР тав. Агап'і Іванаўны Федасенка са сваімі выбаршчыкамі адкрыў давераны Ушакоўскага выбарчага участка тав. Кунчын.

Усхваляная пёплай сустрэчай сваіх выбаршчыкаў, тав. Федасенка выступае з гарачай глыбокамыстоўнай і разам з тым прастай, усім зразумелай прамовай. Яна выносіць шчырую падзяку выбаршчыкам за аказанае ёй вялікае давер'е — вылучэнне кандыдатам у дэпутаты Соцыялістычнага парламента Беларускай рэспублікі. Выбаршчыкі бурна апладыруюць.

Тав. Агап'і Іванаўна скромна расказвае аб сваім жыццёвым шляху, аб тым, як да рэвалюцыі батрачыла ў кулакоў, чэрныаўскіх спекулянтаў, падрывава сілы на фабрыцы маскоўскага эксплуатацыйнага эксплаатара. У гэты момант на тварах выбаршчыкаў асабліва жанчын, відаць глыбокае перажыванне. Але калі тав. Федасенка гаворыць, як на яе вачах пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і вялікіх геніяў чалавецтва **Леніна і Сталіна** рабочы клас у саюзе з бяднейшым сялянствам скінулі ўладу памешчыкаў і капіталістаў і ўстанавілі Совецкую ўладу, як яна з забітай і цёмнай жанчыны-батрачкі выйшла на шырокую дарогу шчаслівага жыцця — твары

выбаршчыкаў азраюцца бязмежнай радасцю. Яны выразілі свае шчасце бурнымі доўганезмаўкаючымі апладысментамі ў гонар правадыра народа, тварца самай дэмакратычнай ў свеце Канстытуцыі таварыша **Сталіна**. Ад імя выбаршчыкаў калгаса „Большэвік“ выступае тав. Фралоў.

—Перад намі толькі што выступала наш кандыдат тав. Агап'я Іванаўна Федасенка, — гаворыць ён. — Не жыццёвы шлях нам добра вядома. Агап'я Іванаўна пераехала на сваіх плячах цяжар эксплуатацый кулакоў, спекулянтаў, капіталістаў. Шчаслівай, знатнай і перадавой жанчынай, выдатнай калгаснай кіраўніком яе зрабіла савецкая ўлада, выхавала партыя **Леніна і Сталіна**. Агап'і Іванаўне, прапіншуй са суровую школу жыцця, больш як каму вядома нашы інтарэсы. Восемі каму 26 чэрвеня я з радасцю аддам свой голас за кандыдата блоку камуністаў і беспартыйных Агап'і Іванаўну Федасенка і заклікаю ўсіх выбаршчыкаў Ушакоўскага сельсовета галасаваць за гэту кандыдатуру. Усе апладыруюць. Воклічы: „Няхай жыве вялікі і мудры **Сталін!**“.

Няхай жыве наш кандыдат, верная дачка беларускага народа Агап'я Іванаўна Федасенка!“

На трыбуну ўзыходзіць маладая калгасніца **Яскевіч Сося**. Ёй першы раз у сваім жыцці даводзіцца выступаць на такім вялікім мітынгу, так як і першы раз яна будзе прымаць удзел у выбарах. Дзяўчына вельмі хвалюецца, абводзіць вачыма многалюдны натоўп, але яона выказвае сваё жаданне першай прысці на выбарчы ўчастак і аддаць свой першы голас, голас маладой выбаршчыцы за свайго кандыдата Агап'я Іванаўну Федасенка.

Заціклі апладысменты. З трыбуны сышоў апошні прамоўца, а з радой дэманстрантаў выдзяліўся голас старухі-калгасніцы.

—На трыбуну дэтка, на

трыбуну — за прасі ў хор галасоў выбаршчыкаў.

—Нічога, я скажу сваё слова тут, — адказала выбаршчыца. Але ўсё-ж узкішла на трыбуну.

—Я не ўмею прыгожа гаварыць, — пачала сваю прамову калгасніца **Яскевіч**, — але не магу маўчаць, не магу не выказаць свайго пануцыя. Я ўважліва слухала Агап'ю Іванаўну і цвёрда пераканалася, — яна наша, родная, блізкая, лепшая дэпутата не знойдзеш. Я і мы ўсе аддадзім свае галасы за Вас, Агап'я Іванаўна: працуеце на здароўе, часна служыце народу, ахоўвайце нашы калгасныя парадкі, — вось наказ кандыдату ад старай выбаршчыцы. Усе апладыруюць.*

Урачыста, прыветліва сустралі свайго кандыдата Агап'ю Іванаўну Федасенка на сваіх мітынгх выбаршчыкі **Халмянскага і Вепрынскага сельсоветаў**. На мітынгу ў **Халмянскім сельсавеце** прысутнічала больш 1000 выбаршчыкаў, у **Вепрынскім** — каля тысячы. Усёды прадстаўнікі калгасаў, партыйных, комсамольскіх, грамадскіх арганізацый і таварыстваў прапоўных выступалі з палкімі прамовамі, выказвалі сваю бязмежную любоў і любоў усіх выбаршчыкаў да генія чалавецтва **Іосіфа Вісарыянавіча СТАЛІНА** і яго верных саратнікаў, даўшы сваю згоду багатавацца ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай рэспублікі.

Выбаршчыкі **Ушакоўскага, Халмянскага і Вепрынскага сельсаведаў** на сваіх мітынгх аднадушна заявілі: — Мы 26-га чэрвеня арганізавана з'явімся на выбарчы ўчасткі і аддадзім свае галасы за кандыдата пераможнага **сталінскага блоку камуністаў і беспартыйных Агап'я Іванаўну Федасенка**. Галасуючы за тав. Федасенка, будзем галасаваць за партыю **Леніна—Сталіна**, за свайго мудрага бацьку, настаўніка і друга таварыша **Сталіна**.

МАЯ АГІТАЦЫЙНА-МАСАВАЯ РАБОТА

Мне даручана вялікая адказная справа—весці агітацыйную работу сярод выбаршчыкаў. Я добра разумею, што значыць несці ў масы большавіцкае слова, што значыць агітаваць нашых кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. Да даручанай работы я аднеслася з усёй сур'ёзнасцю.

Гурток якім я кірую ахоплівае 13 гаспадарак. Наведваюць заняткі пераважна хатнія гаспадыні. Аднак не гледзячы на тое, што наведвальнікі—жанчыны, пры тым немаладыя, на заняткі ўсе прыходзяць з вялікай ахвотай.

Як я пабудавала сваю работу?

Першыя заняткі я прысвяціла нашай квітнеючай радзіме. Для таго, каб слухачам было больш зразумела мая бяседа я карысталася географічнай картай, карыста-

лася важнейшымі статыстычнымі данымі становішча народнай гаспадаркі раней і цяпер, прыводзіла факты жудаснай эксплуатацыі і здзекаў царскіх чыноўнікаў, памешчыкаў і фабрыкантаў над рабочымі і сялянамі Расіі і ў прыватнасці, Беларусі. У гэтым мне дапамагалі самі жанчыны—выбаршчыцы. Яны раскавалі аб сваім мінулым жыцці, калі іх не лічылі людзьмі, аб пакутах, якія перанеслі яны пры царызме, з якой радасцю жывуць цяпер. Я ганарацца яны правамі, атрыманымі пры Совецкай уладзе.

Многа часу я ўдзяліла пытанням вывучэння „Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР“ і Канстытуцыі нашай Беларускай рэспублікі. Адначасова кожны раз знаёміла выбаршчыкаў з матэрыяламі ўнутранага і міжнароднага стано-

вішча, з усімі падзеямі, якія адбываюцца ў нашай краіне і за рубяжом.

Яшчэ большы размах прыняла агітацыя, калі па нашай акрузе была зарэгістравана кандыдатам ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР тав. Федасенка Агап'я Іванаўна. Актыўнасць выбаршчыкаў узнялася яшчэ вышэй. Калі я знаёміла іх з жыццёвым шляхам тав. Федасенка, многія выступалі і выражалі сваю гатоўнасць аддаць свой голас за Агап'ю Іванаўну. Уважліва слухалі яны выступленне тав. Івановай Марыны, якая, характарызуючы тав. Федасенка, як лепшага арганізатара калгасных мас, выхаваную партыяй Л е н і н а-С т а л і н а, заклікала ўсіх прысутных на занятках гуртка ў дзень выбараў аддаць свае галасы за нашага кандыдата Агап'ю Іванаўну Федасенка.

У адказ на заклік тав. Івановай выбаршчыцы заявілі: „Мы ўсе, як адна, у дзень вялікага свята беларускага народа арганізавана прыдзем на выбарчы ўчастак і будзем галасаваць за нашу родную сястру Федасенка Агап'ю Іванаўну“.

Вельмі часта я раблю таксама падворны абход. У часе абхода я раскаваю выбаршчыкам аб выбарах, аб нашым кандыдаце тав. А. І. Федасенка. Усюды мяне прыветліва сустракаюць, частую самі просяць растлумачыць незразумелыя ім пытанні.

Я ўпэўнена, што 26 чэрвеня мае выбаршчыкі прыдуць на выбарчы ўчастак і аддадуць свае галасы за верную дачку радзімы тав. Агап'ю Іванаўну Федасенка.

Л. В. Грынаўцава.

(Агітатар па гарадскому выбарчаму ўчастку № 1)

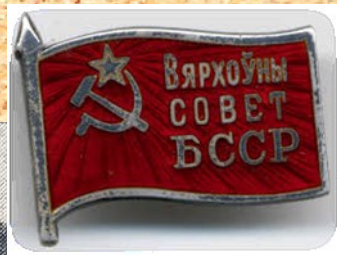
Чэрыкаў, друк. „Соц. Перамога“

Адказы рэдактар **А. КЛІМОВІЧ**

**26 ЧЭРВЕНЯ--
ДЗЕНЬ ВЫБАРАЎ
У ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ БССР
УСЕ НА ВЫБАРЫ!**

«Соцыялістычная перамога» № 94 от 22.06.1938 г.

АГАФ'Я ІВАНАЎНА ФЕДАСЕНКА

День выборов в Верховный Совет БССР - **26 июня** превратился в могущественную демонстрацию морального и политического единства рабочих. Это был день незабываемой торжественности и радости. Рабочие Чериковского района, как и всей Беларуси, еще раз продемонстрировали свою сплочённость вокруг партии Ленина-Сталина и безграничную любовь к первым депутатам Верховного Совета БССР.

26 июня – день выборов в Верховный Совет БССР принес полную и блестящую победу блоку коммунистов и беспартийных. По городской избирательной округе с общего числа 9 601 избирателей приняли участие в голосовании 9 595 человек или 99,9%. Подано голосов за кандидата блока коммунистов и беспартийных **тов. Федосенко А.И. 9 546 или 99,5%**.

Каждый избиратель в день выборов чувствовал себя счастливым и гордым, что он исполнял почетный долг перед страной – выбирал Верховный Совет республики, на основе самой демократической Конституции в мире. Голосуя за кандидатов блока коммунистов и беспартийных, каждый избиратель голосовал за великую партию большевиков, за проводимую ей политику, за счастье рабочих, за первого депутата Верховного Совета БССР и вождя народов товарища Сталина.

УПРАВЛЕНИЕ ЮСТИЦИИ
МОГИЛЕВСКОГО
ОБЛАСТНОГО ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО
КОМИТЕТА
ОБЛАСТНОЙ АРХИВ АКТОВ
ГРАЖДАНСКОГО СОСТОЯНИЯ
" 28 " АПРЕЛЯ 2000 200 г.

г. Могилев
Республика Беларусь
№ 909

г. Могилев
ул. Первомайская, 30-30
адрес
ЛЕОНОВА
заявитель
АНТОНИНЕ ТИМОФЕВНЕ
фамилия
имя, отчество

ИЗВЕЩЕНИЕ
О СМЕРТИ

Запись акта
наименование записи
на гр. ФЕДОСЕНКО АГАФЬЮ ИВАНОВНУ
фамилия, имя, отчество
за 1941-1945 ГОДЫ ПО ВЕРЕМЕЕВСКОМУ С/СОВЕТУ
год по наименованию населенного пункта, по
ЧЕРИКОВСКОГО РАЙОНА МОГИЛЕВСКОЙ ОБЛАСТИ
которому проводилась проверка
МОГИЛЕВСКОЙ ОБЛАСТИ
в архивах ЗАГСов отсутствует
наименование области

По вопросу восстановления записи акта гражданского состояния Вы можете
обратиться в городской (районный) суд по месту своего постоянного жительства.
Заведующий областным архивом ЗАГСов.

Могилев, Могилев, з. 1279, т. 2000

Утром 22 июня 1941 года... Начались дни тяжелых испытаний. Никогда они не изгладятся из памяти людей. С западных границ нашей Родины поступали тревожные вести. Бронированные орды фашистов рвались вперед. Они оставляли за собой кровавый след, превращали цветущие города и села родной Беларуси в пепел и руины, сеяли горе, слезы и смерть.

Агафья Ивановна будучи председателем Веремеевского сельсовета, отказалась от эвакуации, вместе с семьей осталась в родном селе, понимая, что в это трудное время ее помощь будет необходима односельчанам. До прибытия в Чериковский район немцев Агафья Ивановна занималась отправкой в глубокий тыл людей и колхозного имущества. 1 августа 1941 года в деревню

прибыли немцы и застали на поле работающих колхозников, среди которых была и Агафья Ивановна. Немецкие изверги увели ее с поля на село, там над ней издевались, после чего расстреляли прилюдно, и, что самое страшное, на глазах своих детей.

По свидетельству М.В. Степаненко, жителя агрогородка Веремейки, вместе с ней были расстреляны председатель местного колхоза Гузняков и директор льнозавода Корнюшенко. По его словам, только через трое суток их тела, в тайне от карателей, были преданы земле в одной могиле на местном кладбище. Дети Агафьи Ивановны попали в детский дом.

БССР

4.379
23.10.47

*Авсенко
и др.*
23.10.47

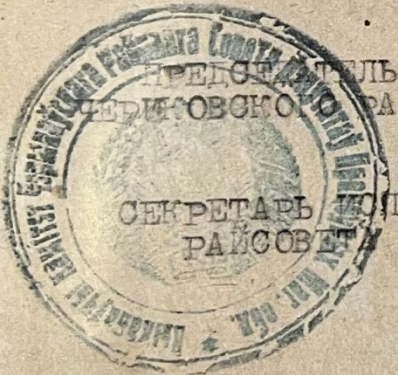
СЕКРЕТАРЬ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА БССР

тов. Б О Н Д А Р Ь.

343

*октябрь 1947
№ 103.*

Согласно Вашего распоряжения от 20 сентября 1947 года № 4-4-503, Исполком Чериковского Райсовета депутатов трудящихся сообщает Вам, что депутат Верховного Совета Белорусской ССР 1-го созыва тов. ФЕДОСЕНКО Агафия Ивановна действительно в 1941 году, в июле месяце, расстреляна немецким карательным отрядом в дер. Веремейки, Чериковского района и похоронена на кладбище пос. Лугище, Осиновского сельсовета, Чаусского района.

ПРЕДСЕДТЕЛЬ ИСПОЛКОМА
ЧЕРИКОВСКОГО РАЙСОВЕТА

Моховиков (МОХОВИКОВ).

СЕКРЕТАРЬ ИСПОЛКОМА
РАЙСОВЕТА

Авсенко (АВСЕНКО).

В 1947 году Чериковский райисполком в своей информации Президиуму Верховного Совета БССР назвал местом захоронения А.И.Федосенко поселок Лугище Чаусского района.

Нынешнее место захоронения – братская могила в аг. Веремейки Чериковского района.

Братская могила Мирным жителям №2659, в 1 км северо-западнее аг. Веремейки, Чериковский район, Могилевская область

[ВЕРНУТЬСЯ НА КАРТУ](#)

Тип: Братская могила

Область: Могилевская

Район: Чериковский

Сельсовет: Веремейский

Населенный пункт: в 1 км северо-западнее аг. Веремейки

Адрес: гражданское кладбище

Местоположение: 53.78279999962,31.267500000025

[Копировать ссылку на объект](#)

Источник: Местный исполнительный и распорядительный орган

Источник информации: [Национальное кадастровое агентство](#)

[Ссылка на источник](#)

Поделиться:

Памятник-обелиск и надгробие из кирпича и бетона установлены на месте гибели 3 известных мирных жителя Гузнякава И. А., Корнющенко П.П., Федосенко А.И., представителей местных исполнительных властей в д. Веремейки.

**ПАСПОРТ
воинского захоронения
(захоронения жертв воин)**

2659

(учетный номер)

1. Место и дата захоронения: РБ, Могилевская область, Чериковский район,
_ (область, район, город)

Веремейский сельский Совет, агрогородок Веремейки

сельсовет, населенный пункт, число, месяц, год)

2. Вид захоронения: братская могила

3. Охранная зона (границы захоронения): 17,93 x 19,3 x 28,9 x 30,05 (2 x3)

4. Краткое описание захоронения и его состояние: обелиск изготовлен из цемента и бетона, металлическое ограждение, состояние удовлетворительное

5. Количество захороненных:

Всего	В том числе по категориям						Из них		Примечание
	военнослужащих		участников сопротивления		военнопленных		жертв войны		
	известных	неизвестных	известных	неизвестных	известных	неизвестных	известных	неизвестных	
3								3	

6. Персональные сведения о захороненных:

№ п/п	Воинское звание	Фамилия	Собственное имя	Отчество (если имеется)	Дата рождения	Дата гибели или смерти	Место первичного захоронения	Место службы	Место рождения и призыва
1.	-	Гузняков	Иван	Алексеевич	1896	01.08.1941	Братская могила дер.Веремейки		
2.	-	Карнюшенко	Петр	Павлович	-	01.08.1941			
3.	-	Федосенко	Агафья	Ивановна	1896	01.08.1941			

7. Кто осуществляет уход за захоронением: Веремейский сельский исполнительный комитет, решение Чериковского райисполкома № 10-11 от 26 мая 2009г. «О передаче на баланс воинских захоронений, памятных знаков», ГУО «Веремейская средняя школа», решение Чериковского райисполкома № 19-39 от 17 августа 2018г. «О закреплении за предприятиями, организациями, учреждениями, индивидуальными предпринимателями района территорий г.Черикова и сельских населенных пунктов»

8. Фотоснимок захоронения

9. Карта расположения захоронения

10. Дополнительная информация о захоронении: находится в агрогородке Веремейки (Лутище)

11. Подписи, уполномоченных представителей:

местного исполнительного и распорядительного органа базового территориального уровня

м.п.

« 12 » августа 2021 г.

Военного комиссариата

м.п.

« 12 » августа 2021 г.

А.Н.Михеенко

(председатель районного исполнительного комитета)

Ю.В. Головнев

(районный военный комиссар)

В 1966 году в честь Агафьи Ивановны Федосенко названа улица в агрогородке Веремейки Чериковского района.

Сведения об Агафье Ивановне включены в издания «Они были первыми», «Без срока давности. Могилевская область», районную историко-документальную книгу «Память», увековечена на мемориальной доске, посвященной депутатам Верховного Совета БССР первого созыва, которые погибли и пропали без вести в годы Великой Отечественной войны, в борьбе за свободу и независимость нашей страны.

ОНИ БЫЛИ ПЕРВЫМИ

БЕЛАРУСЬ ПОМНИТ: ВО ИМЯ ЖИЗНИ И МИРА

ЯНЫ БЫЛІ ПЕРШЫМІ ★ THEY WERE THE FIRST

ПРЕСТУПЛЕНИЯ НАЦИСТОВ
И ИХ ПОСОБНИКОВ
ПРОТИВ МИРНОГО НАСЕЛЕНИЯ
НА ОККУПИРОВАННОЙ ТЕРРИТОРИИ БССР
В ГОДЫ ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ

БЕЗ СРОКА
ДАВНОСТИ

БЕЛАРУСЬ

МОГИЛЕВСКАЯ
ОБЛАСТЬ

Правнучка Федосенко А.И., Клинцова Ю.С., начальник управления обязательной юридической экспертизы, координации деятельности служб «одно окно», по архивам и делопроизводству Могилевского облисполкома дважды принимала участие в митинге-реквиеме в память о депутатах Верховного Совета БССР первого созыва, погибших и пропавших без вести в годы Великой Отечественной войны.

Выступление Андрейченко В.П., 2021 год

*Выступление Клинцовой Ю.С.
в Палате представителей Национального собрания
Республики Беларусь, 2024 год*

Дом Правительства стал первым местом работы депутатов Верховного Совета БССР и в последующем — современных парламентариев. Первые выборы в Верховный Совет БССР состоялись 26 июня 1938 года. Были избраны 273 депутата. В связи с воссоединением земель Западной Белоруссии и БССР были проведены вторые выборы — из числа делегатов новых округов. Избраны еще 202 депутата. За всю историю это был самый многочисленный состав.

За годы Великой Отечественной войны депутаты Верховного Совета потеряли каждого пятого сотрудника. В годы войны они героически сражались на фронтах, были активными участниками, а в ряде случаев и организаторами подпольного и партизанского движения, трудились в тылу, в послевоенный период восстанавливали нашу страну. Более 200 человек награждены орденами и медалями. Четверо удостоены звания Героя Советского Союза, двое получили звание посмертно.

СПАСИБО ЗА ВНИМАНИЕ!

Виртуальная выставка подготовлена по документам архива, семейного архива Клинцовой Ю.С., начальника управления обязательной юридической экспертизы, координации деятельности служб «одно окно», по архивам и делопроизводству Могилевского облисполкома и интернет источников.